

Camil Petrescu

În noaptea de 14 mai, la orele 23,40, a încetat din viață după o grea suferință, la locuința sa din București, academicianul Camil Petrescu, strălucit scriitor, om de teatru, personalitate multilaterală a vieții noastre culturale și artistice.

Camil Petrescu s-a născut în 1894. El și-a terminat studiile superioare la Universitatea din București, obținând titlul de doctor în litere și filozofie.

Debutând în literatură încă din adolescență, s-a remarcat ca dramaturg, prozator, poet și publicist în anii care au urmat primului război mondial. Întemeietor și conducător al mai multor publicații periodice, eseist și ziarist, Camil Petrescu a participat, de-a lungul unei întregi epoci, la dezbaterile de idei, distingându-se prin comentariul său pus în serviciul rațiunii și al progresului social. Spirit pasionat, lucid și original, Camil Petrescu a fost una din prezențele culturale cele mai vii ale timpului său. El este creatorul uneia din operele cele mai de seamă ale literaturii române, prin calitățile de pătrundere psihologică și socială, prin îndrăzneala ideilor și prin perfecțiunea artei sale. În toate domeniile în care s-a manifestat talentul său literar, Camil Petrescu a adus o contribuție excepțională. Teatrul, romanul, poezia au dobândit prin Camil Petrescu impulsuri atât de noi și fecunde, încât numele și contribuția lui se leagă adânc de întreaga dezvoltare a literaturii și culturii noastre în ultimele patru decenii. Operele sale, printre care romanele: **Ultima noapte de dragoste, înția noapte de război** și **Patul lui Procust**, piesele de teatru: **Suflete tari**, **Jocul ielelor**, **Mitică Popescu**, **Danton**, **Act venetian**, **Mioara** și altele i-au adus prețuirea unui numeros public cititor

și un binemeritat prestigiu, cu toată rezerva manifestată de cercurile oficiale ale vremii. Ca director al Teatrului Național din București, Camil Petrescu a dat o importantă contribuție la promovarea dramaturgiei originale și la formarea unor talentați actori ai teatrului nostru.

Literatura lui Camil Petrescu a dobândit, după eliberarea țării noastre, o nouă strălucire. În această perioadă Camil Petrescu creează piesa de teatru **Bălcescu** și lucrează la piesa **Caragiale**.

Activitatea sa de scriitor a fost încununată de realizarea romanului **Un om între oameni**, impresionantă frescă epică profund documentată și de înaltă valoare artistică a epocii revoluției din 1848 în țara noastră, una din cele mai însemnate lucrări care îmbogățesc patrimoniul literaturii române.

Camil Petrescu a îmbinat munca de creație literară cu o bogată activitate obștească. Cu convingerea că rolul intelectualului înaintat este de a sluji cu devotament cauza poporului, Camil Petrescu s-a alăturat cu hotărâre luptei pentru construirea unei vieți noi în țara noastră. El a îmbrățișat cu căldură îndrumările Partidului Muncitoresc Român cu privire la literatură și la munca intelectuală și a militat, prin operele sale literare, prin activitatea sa publicistică, în cadrul Uniunii Scriitorilor și în conducerea revistelor „Contemporanul” și „Teatru”, pentru dezvoltarea literaturii noastre noi, realist-socialiste.

Puțin timp înainte de a ne părăsi, pregătindu-se să scrie un articol pentru revista „Lupta de clasă”, Camil Petrescu a menționat că intenționează să trateze în mod special despre „Necesitatea de a întări îndrumarea partidului în literatură: răspunderea scriitorului față de

societate ; combaterea încercărilor de a înfunda opera literară în indiferență față de epoca actuală“.

Dînd dovadă de o energie inepuizabilă, Camil Petrescu a participat activ la diferite acțiuni pe tărîm social-cultural, aducîndu-și contribuția sa valoroasă în dezvoltarea culturii noastre, în opera de ridicare culturală a maselor populare.

Camil Petrescu a fost membru titular al Academiei R. P. Romîne, membru în Comitetul de conducere al Uniunii Scriitorilor și membru în Comitetul național pentru apărarea păcii din R. P. Romîna.

Pentru creația sa literară și pentru activitatea sa cetățenească de mare prestigiu, Camil Petrescu a fost distins cu „Ordinul Muncii“ clasa I-a și cu alte ordine și medalii și a primit de două ori titlul de Laureat al Premiului de Stat.

Prin dispariția lui Camil Petrescu viața culturală și artistică din țara noastră suferă o foarte grea pierdere.

Datorită contribuției aduse la tezaurul nostru spiritual, Camil Petrescu rămîne unul din cei mai mari scriitori ai literaturii romîne și unul din cei mai de seamă reprezentanți ai genului artistic al poporului nostru.

Academia Republicii Populare Romîne ; Ministerul Învățămîntului și Culturii ; Uniunea Scriitorilor din R. P. Romîna

*

În casa noastră s-a deschis un gol adînc. Prea adînc și prea întins ca să-l putem măsura cu gîndul și cu durerea. Gîndul ne e încă încețoșat, durerea fără puteri.

Cu Camil Petrescu s-a stins și în noi o flacăară. Înaltul lui zbor, rețezat cu nemilă, a lăsat stingheră și bătaia noastră de aripi. Căci la marea și unanima plingere care, deopotrivă cu a noastră, însoțește în eternitate pe gînditor, pe creatorul de frumos, pe cetățean, noi alăturăm dogoarea unei lacrimi osebite : pentru dascăl, pentru animator, pentru prieten.

Adăstăm și noi, îndelung, cu mintea și cu privirea, asupra moștenirii sale. O realizăm, parcă, abia acum, în marea ei diversitate și profunzime, în neistovită tinereasca ei curgere spre albia adevărului, a frumosului, a omenescului. Prin Gelu Ruscanu — care se mărturisise cîndva : „Nu știu dacă am să îndrept lumea, dar dacă n-aș abate omenirea din calea răului, decît atît cît abate un bob de nisip albia unui fluviu, și totuși datoria mea e limpede...“ — Camil Petrescu ni se filmăcește, parcă, abia acum, niciodată ostenit, în tot ostenitorul său urcuș spre împlinirea acestei datorii : de la Jocul ielelor la Caragiale, de la Danton la Bălcescu, de la Ultima noapte... la Un om între oameni. De la Săptămîna muncii intelectuale la Teatrul.

„Cruzimea cumsecade a ordinii burgheze“ care i-a stat, de-a lungul acestui urcuș, neîncetat vrăjmașă, Camil Petrescu a putut în revoluția zilelor noastre s-o vadă dobîrîtă de adevărul, de frumosul, de omul zilelor noastre, căutat și cîntat de dînsul.

Noi l-am văzut însă, aproape, întărit de luminile socialiste, păstrîndu-și ca în anii începutului de luptă, mai departe ochii „mistuiți lăuntric“ și „sufletul mărit“ de conștiința datoriei care, abia azi, își cerea obolul sporit al împlinirii. Acești ochi veșnic cercetători și lucizi, mereu avizi să descopere și să deslușească, s-au oblonit peste încrîncenata-i voință de viață și de cunoaștere, peste credința în puterile lui.

Încercăm anevoie să umplem adîncul gol din casa noastră. Ne înseninează doar gîndul că asistînd la coborîrea în mormînt a lui Camil Petrescu, acest mormînt, ca și acela în care el l-a așezat pe Bălcescu, va fi „un mormînt mai durabil decît cel de piatră“, va fi „un mormînt de litere, peste veacuri“.

„TEATRUL“